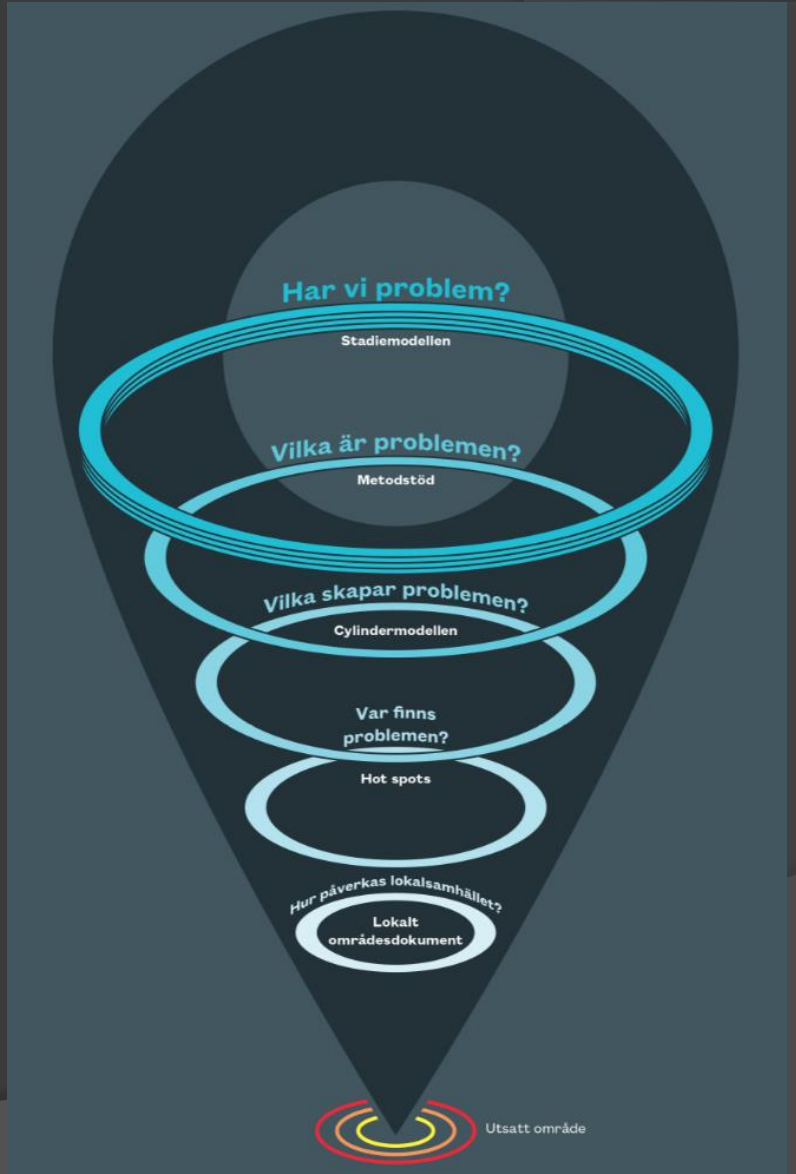
Kriminell påverkan på lokalsamhällen

Vad kännetecknar ett utsatt område?

Kartläggning i fem steg

- Stadiemodellen
- Metodstöd 80 frågor
- Cylindermodellen
- Platser för problem (öppen narkotikaförsäljning)
- Områdesdokument (beskrivning av problematiken)

Utsatt område (allvarligt)	Riskområde (alarmerande)	Särskilt utsatt område (akut)
• geografiskt avgränsat område • låg socioekonomisk status • kriminella har en inverkan på lokalsamhället knuten till den sociala kontexten i området • Påverkan kan utgöras av direkta eller indirekta påtryckningar (hot, utpressning, offentliga våldshandlingar som riskerar att skada tredje man, öppen narkotikahandel, utåtagerande missnöje mot samhället) Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och att medverka i rättsprocessen.		

Utsatt område (allvarligt)	Riskområde (alarmerande)	Särskilt utsatt område (akut)
• geografiskt avgränsat område • låg socioekonomisk status • kriminella har en inverkan på lokalsamhället knuten till den sociala kontexten i området • Påverkan kan utgöras av direkta eller indirekta påtryckningar (hot, utpressning, offentliga våldshandlingar som riskerar att skada tredje man, öppen narkotikahandel, utåtagerande missnöje mot samhället) Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och att medverka i rättsprocessen.		• Allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. • Kan förekomma systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare i området. • Svårt eller nästintill omöjligt för polisen att fullfölja sitt uppdrag vilket kräver regelmässig anpassning av arbetssätt eller utrustning. • Ofta en normalisering vilket lett till att varken polisen eller de boende reflekterar över det avvikande läget i området. Även i viss mån: • parallella samhällsstrukturer • extremism, som begränsar människors fri- och rättigheter • personer som reser iväg för att delta i strid i konfliktområden • en hög koncentration av kriminella Försvårande om det ligger andra utsatta områden i nära anslutning till ett särskilt utsatt område. Då finns det risk för samverkan mellan kriminella personer eller nätverk inom områdena.

Utsatt område (allvarligt)	Riskområde (alarmerande)	Särskilt utsatt område (akut)
• geografiskt avgränsat område • låg socioekonomisk status • kriminella har en inverkan på lokalsamhället knuten till den sociala kontexten i området • Påverkan kan utgöras av direkta eller indirekta påtryckningar (hot, utpressning, offentliga våldshandlingar som riskerar att skada tredje man, öppen narkotikahandel, utåtagerande missnöje mot samhället) Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och att medverka i rättsprocessen.	Ett område som uppfyller samtliga kriterier för ett utsatt område men inte riktigt når upp till de kriterier som kännetecknar ett särskilt utsatt område. Det finns en överhängande risk att området riskerar att bli särskilt utsatt om inte adekvata åtgärder sätts in.	• Allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. • Kan förekomma systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare i området. • Svårt eller nästintill omöjligt för polisen att fullfölja sitt uppdrag vilket kräver regelmässig anpassning av arbetssätt eller utrustning. • Ofta en normalisering vilket lett till att varken polisen eller de boende reflekterar över det avvikande läget i området. Även i viss mån: • parallella samhällsstrukturer • extremism, som begränsar människors fri- och rättigheter • personer som reser iväg för att delta i strid i konfliktområden • en hög koncentration av kriminella Försvårande om det ligger andra utsatta områden i nära anslutning till ett särskilt utsatt område. Då finns det risk för samverkan mellan kriminella personer eller nätverk inom områdena.

Hög koncentration av brott som förknippas med grova brott

- Olaga vapeninnehav, vapenbrott, bilbränder, skjutningar
- Högre användning av t ex Encrochat
- Fler akuta polisingripanden

Livsvillkor

- Samband mellan utsatta områden och socioekonomi (livsvillkor)

- Livsvillkor = Resurser, relationer eller förhållanden som påverkar individer (och gruppers) förutsättningar att fullt ut kunna leva ett fullgott liv (Hallin 2019)

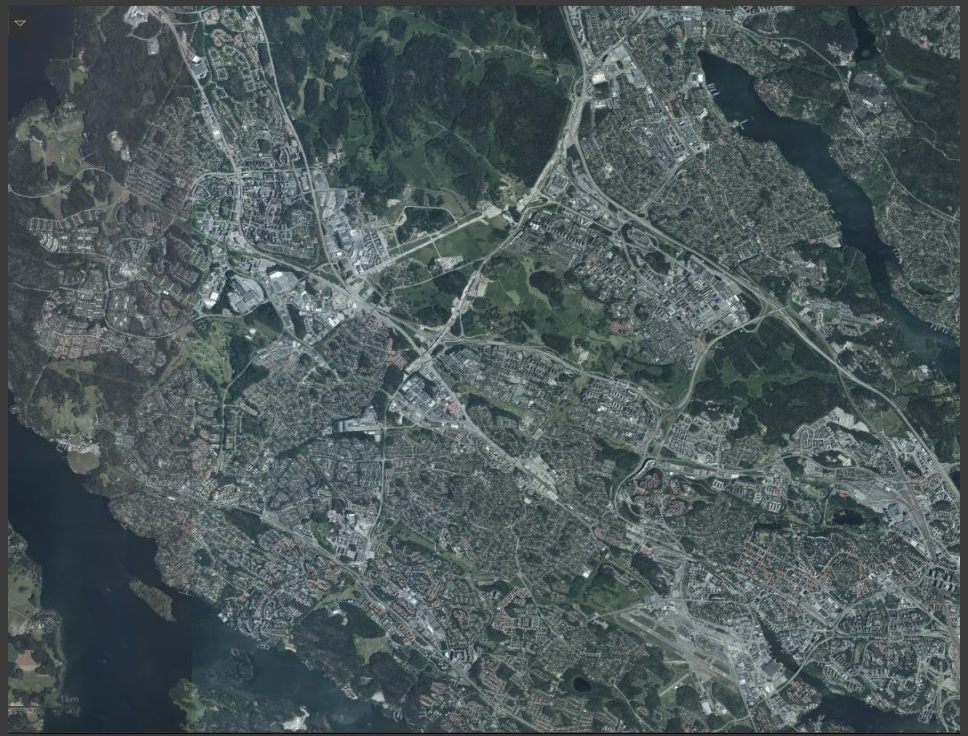
Faktorer som påverkar livsvillkor

Ekonomisk marginalisering
- Förvärvsfrekvens
- Inkomst
- Utbildningsnivå

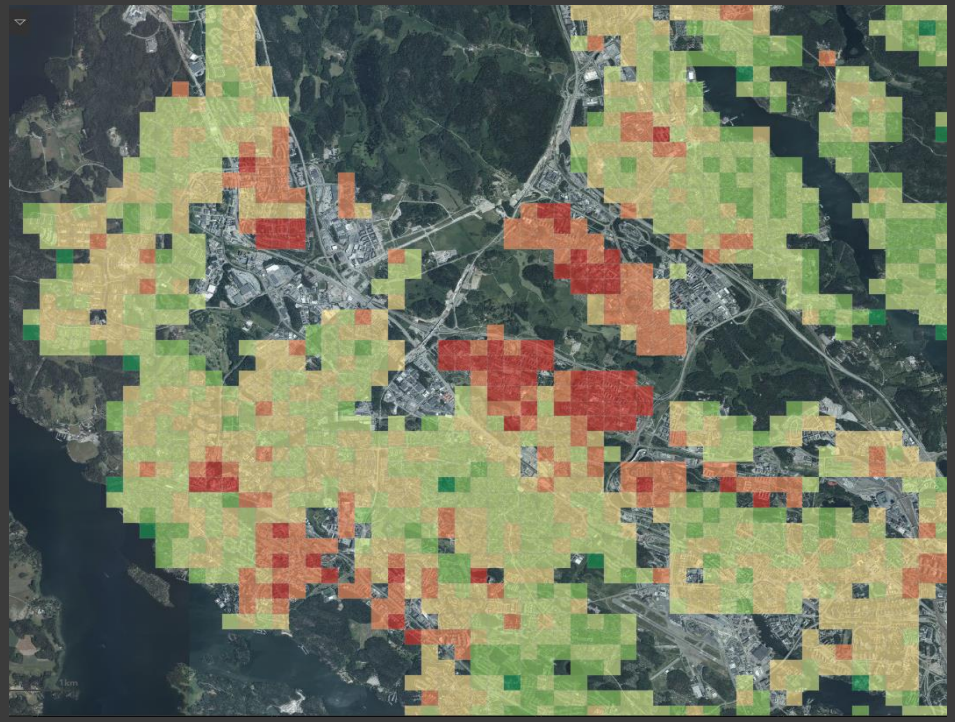
Segregation
- Utländsk bakgrund

Sårbara familje- och boendeförhållanden
- Trångboddhet
- Barngrupp
- Ungdomsgrupp
- Ensamstående med barn

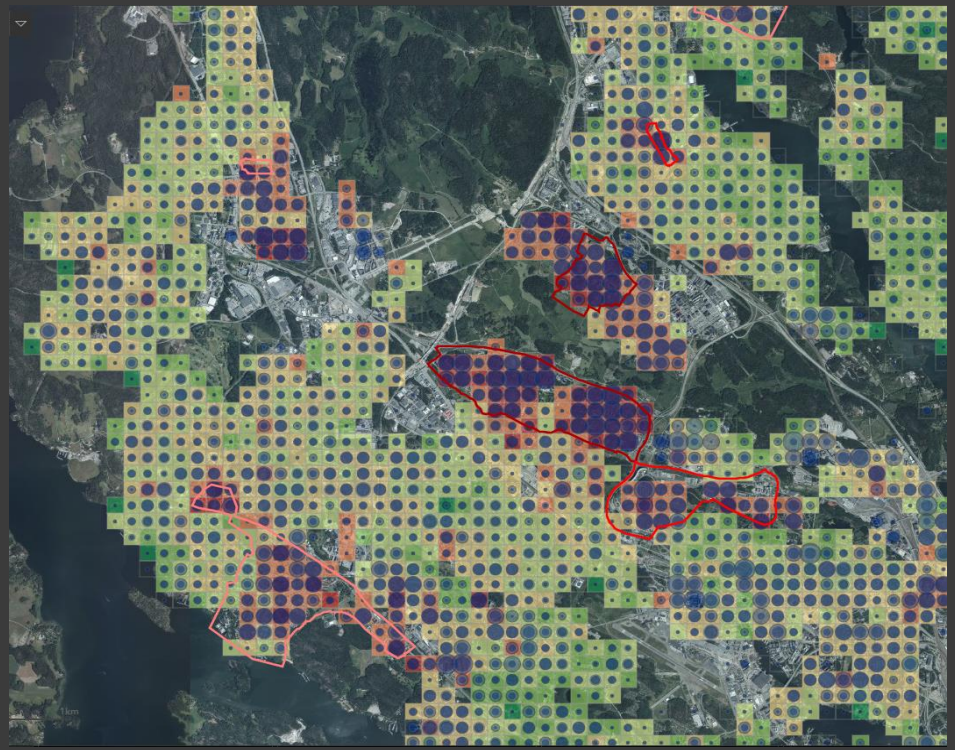
Del av norra Stockholm

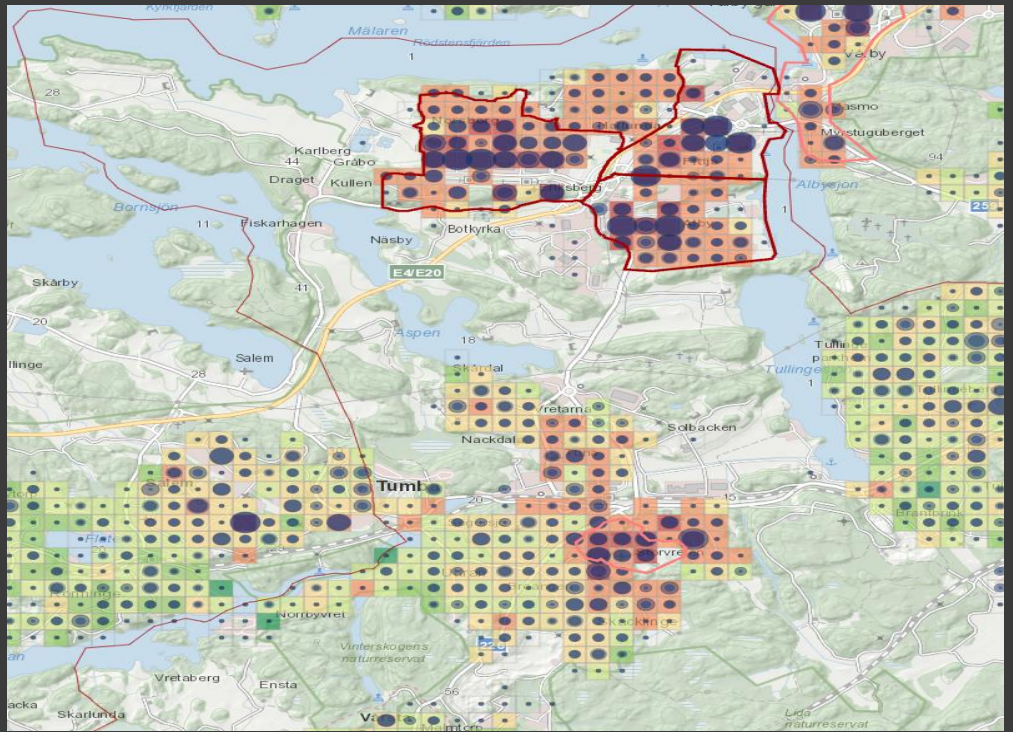
Livsvillkor illustrerat på karta

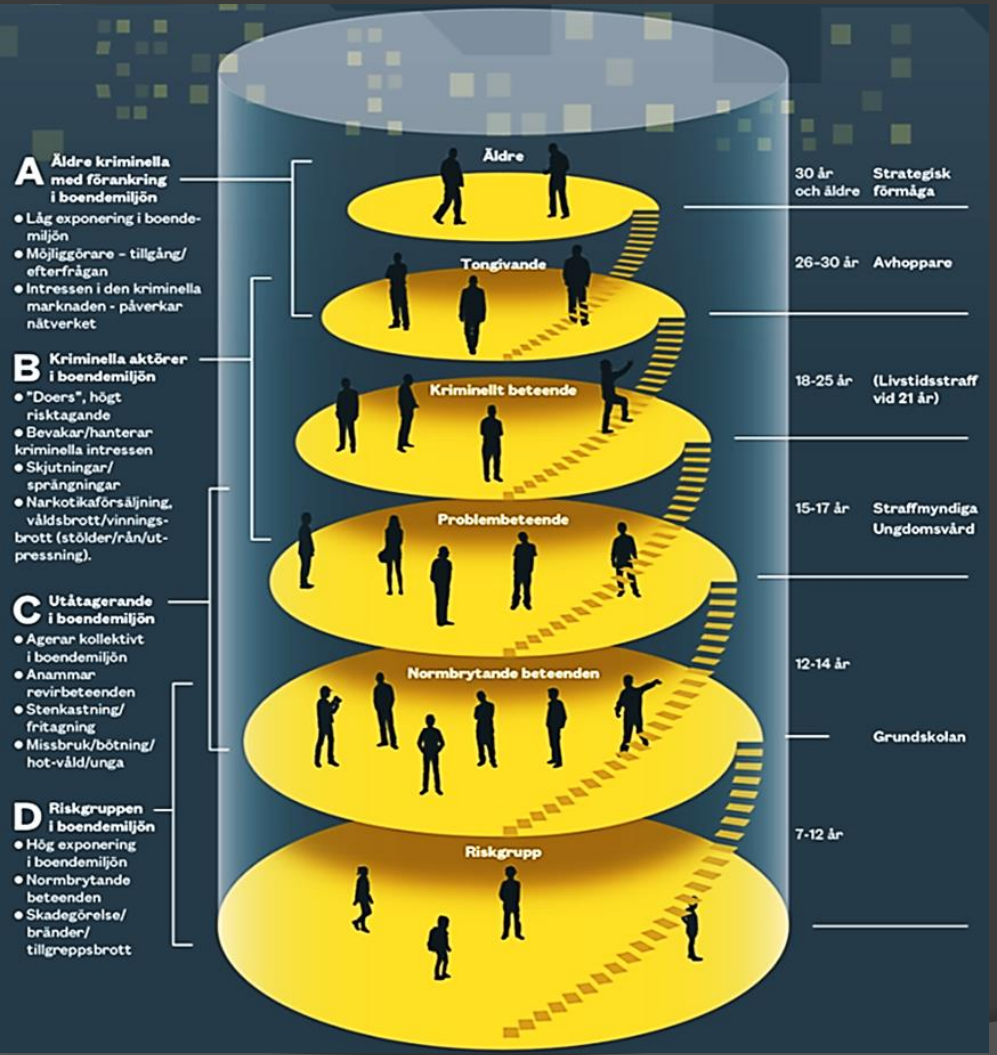
Forts.

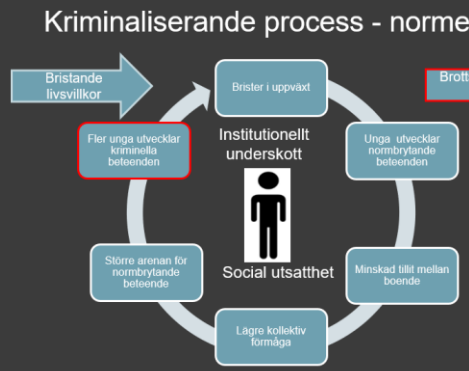

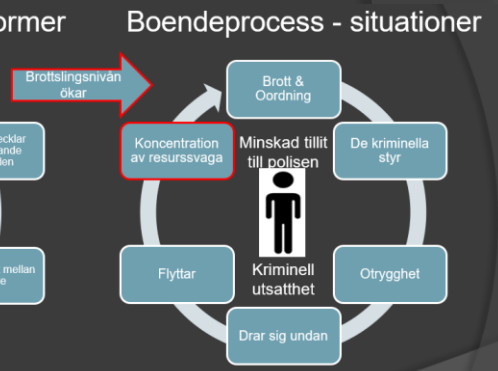
Forts.

Mälaren
Karlberg
Gråbo
Draget
Kullen
Fiskarhagen
Näsby
Botkyrka
E4/E20
Skårby
Salem
Aspen
Nackdal
Solbacken
Tullinge
Albysjön
Norrbyvret
Vretaberg
Ensta
Skarlunda

De lokala aktörerna är grunden till den kriminella påverkan

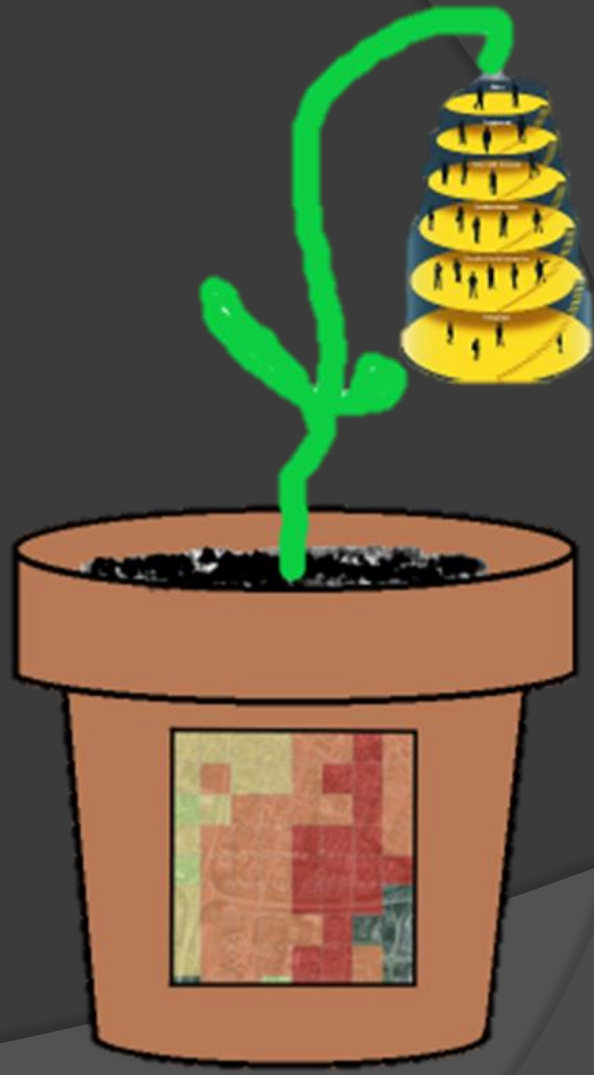

Hur kopplar vi problemen

- Koppling till sämre livsvillkor (röda rutor) och stora barn- och ungdomsgrupper
- I princip omfattar alla våra utsatta områden röda rutor, men alla röda rutor är inte utsatta områden
- Sämre livsvillkor skapar förutsättningar för pro-kriminella normer och framväxt av kriminella aktörer/nätverk
- Den kriminella påverkan kommer från lokalt anknutna aktörer

Viktiga beståndsdelar i arbetet framöver

- Polisiär närvaro => Gränssättande och relationsskapande, legitimitetsskapande
- Samverkan utifrån gemensamma lägesbilder
- Strukturerad och systematisk samverkan med specifika problem i fokus, typ EST eller liknande modell.

Tack!

Frågor och funderingar?

Lägesbild 2021 finns här:

https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/

Att vända utvecklingen:

http://mau.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1422318&dswid=6789

Fasmodellen

Brottsförebyggande rådet planerar att skriva en handbok under 2022 kring arbete utifrån fasmodellen.

Fas	1	2	3
Områdes-karaktäristika	• Synliga problem. • Otrygghet. • Lågt förtroende för polis och rättsväsende. • Få vittnar/lämnar information. • Begränsat utrymme för fotpatrullering. • Förtroendeskapande och trygghetsskapande arbete. • Arbetet är händelsestyrt.	• Polis/andra samhällsaktörer kan vistas obehindrat i området igen. • Det händelsestyrda arbetet tar mindre tid. • Förbättrat förtroende. • De synliga problemen har minskat. • Risk för att prioriteringar riktas mot andra områden.	• Området upplevs som lugnare. • Polisen har en bättre dialog med boende i området. • Förbättrat informationsflöde.
Mål	• Polis/ andra samhällsaktörer vistas på ett naturligt sätt i området. • Förtjäna ett förtroende hos de boende i området.	• Förbättra relationen till boende i området. • Öka informationsflödet. • Reducera brottslighet/problem i området. • Etablera en bred samverkan för att arbeta mot problems orsaker.	• Fokusera på den mindre synliga brottsligheten.
Åtgärder	• Öka närvaro i området. • Polisen och kommunen arbetar med det som medborgarna upplever som problem i området.	• Mer utrymme för förebyggande aktiviteter. • Dialog och fotpatrullering. • Relationsbyggande med allmänhet och samverkansaktörer. • Utöka antalet brottsförebyggande partners. • Kommunikation för att öka informationsinflödet.	• Revidera problembilden. • Arbeta mot den dolda brottsligheten och de dolda strukturerna. • Bred myndighetssamverkan. • Gå mot ekonomiska strukturer.